

Årets Villmarking 2007

Juryens kjennelse

(lang kjennelse – ikke for at vi føler at vi i år må argumentere spesielt sterkt for årets villmarking, men faktisk heller et uttrykk for den kjensgjerning at avgjørelsen var svært enkelt, og at juryen av den grunn fikk svært god tid til en utfyllende jurykjennelse).

Alt var så mye enklere før. Alle skjønte hva begrepet jakt, fiske og friluftsliv var. Jegeren var mann, brukte lang tid på sin småvilt- eller storviltjakt, og kom hjem med et bytte som ble liggende i fryseren i mange måneder for liksom å stadfeste sammenhengen mellom jakta og familiens daglige brød. At jaktutbyttets kvaliteter var merkbart forringet da tiden endelig var moden for å tine, de som regel dårlig merkede kjøttstykkene, var av underordnet betydning. Fiskeren var også mann, men her hendte det faktisk sporadisk at familien fikk ta del i aktivitetene, men da kun i de tilfeller hvor fiskene var små, men mange, og hvor seriøsiteten og alvoret som vanligvis preger den pasjonerte fisker manglet. Friluftsliv – jo det var noe jegeren og fiskeren og hans familie drev i de vanskelige periodene utenom jakt- og fiskesesongene. Da gikk man enkelt og greit på tur, plukket bær (som man selvfølgelig frøs ned sammen med de dårlig merkede kjøttstykkene) og sopp (hvis man var urban nok). Det hendte også at de som drev ekstrem varianten av friluftsliv nærte et bål på disse turene.

Det er mye vanskeligere å sette folk i båser nå. Jegeren og fiskeren er ikke like stereotyper som før, dessuten er disse aktivitetene innlemmet i det overordnede friluftslivsbegrepet. Et friluftsliv som er preget av et langt større mangfold og allsidighet enn før. Fellestrekket er at naturopplevelsen er et viktig element i alle typer friluftsliv. Da må vi samtidig erkjenne at naturopplevelser er subjektive. Det er ikke bare de som driver det tidligere tradisjonelle friluftsliv som har naturopplevelser. Å avgjøre om det er jegeren som sniker seg inn på stå-losen, bærplukkeren, terrengsyklisten med 150 i puls, eller veslejenta som nettopp har dratt opp sin første fisk, som har den største naturopplevelsen, er selvfølgelig like umulig som det er uviktig.

Det som er avgjørende er at det fortsatt er slik at natur og friluftsliv er svært viktig for mange nordmenn – ja det påstås endog at dette er en del av den norske folkesjela. Ved inngangen til dette årtusenet var det 90% av den norske befolkning som drev en eller annen form for friluftsliv. Hele 8 av 10 nordmenn var enig i påstanden om at friluftsliv fører til at man får bedre verdier, og hele 19 av 20 nordmenn kobler naturen til "det gode liv". Dette er selvfølgelig fantastisk flott, men nordmenns friluftsliv, inkludert jakt og fiske aktiviteter, er i sterk endring. Vår økte kjøpekraft gir oss muligheter for å kjøpe både opplevelsesmuligheter og nødvendig utstyr. Samtidig er det et økende krav til effektiv bruk av fritid, dvs. vi ønsker høy tilgjengelighet og variert innhold. Samtidig gir den tiltagende urbaniseringen reduserte kunnskaper om naturen og bruken av denne, noe som kan bidra til en økende etterspørsel etter tilrettelagte aktiviteter, ofte underholdningsorienterte. Her er det andre ting enn skjevpakket ryggsekk, svett matpakke og velbrukte fjellstøvler som er i fokus.

Godtfolk, juryen nærmer seg sitt hovedpoeng. Fremtidens friluftsliv vil være mangfoldig, og appellere til nye grupper, ofte unge mennesker. Fornyelsen av friluftslivet, og tilgangen på nye villmarkinger, gir nye utfordringer. Tilrettelagte aktiviteter kan bidra til at utøverne ikke føler behov for egen kompetanse, og ny teknologi kan skape falsk trygghet og bidra til at naturen får besøk av nye villmarkinger med utilstrekkelig kunnskap. Kravet til kompetanseheving vil derfor øke i alle ledd.

Drar vi ut essensen av juryens kloke ord og vurderinger, ser vi alle at vi trenger villmarkinger som driver et mangfoldig friluftsliv. Villmarkinger som kan spore nye generasjoner til å oppleve naturen på naturens premisser og øke kunnskapen både til brukere og tilretteleggere av fremtidens friluftsliv. Juryen har i år nominert 3 villmarkinger. Samtlige av disse har egenskaper som vil være verdifulle i utviklingen av nye villmarkinger, og samtlige nominerte fortjener all mulig honnør for det arbeid de bedriver, både gjennom sitt profesjonelle virke, eller på fritiden.

Årets villmarking har hørt på landsmoderen Gro, og tenker globalt og handler lokalt, ikke bare snakker lokalt – som enkelte politikere har en tendens til. Årets villmarking driver de fleste former for friluftsliv, fra det nærmest extreme for de få, til det mer alminnelige for den store massen. Denne allsidigheten gjør at Årets Villmarking treffer de fleste med sin aktivitet. Årets villmarking har klatret de høyeste fjell, vandret i de største villmarker, og hatt nærkontakt med de mest karismatiske rovdyr. Dette er de ting som har imponert juryen minst! Mer imponerende er det at Årets Villmarking til tross for sin interesse for ekstremt friluftsliv, har opprettholdt sin glede over det enkle og nære friluftsliv, og aktivt bidratt til at andre skal gis de samme muligheter. Mangfoldigheten har tydeligvis ikke gått ut over kravet om kvalitet i aktivitetene, nærhet til naturen og ønsket om å bidra til at nye generasjoner villmarkinger gis den nødvendige opplæring.

Mange villmarkinger har skutt elg - så også årets. Men Årets Villmarking er ikke bare kapabel til å felle en elg, håndtere byttet på en eksemplarisk måte, og dele dette med de uten tilgang på denne type råstoff. Årets Villmarking går lenger. Årets Villmarking lager smykker av elgtenner! Denne aktiviteten har på ingen måte vært avgjørende for juryens beslutning, men viser på sin enkle måte, at Årets Villmarking er mangfoldig.

Ærede forsamling, prisen Årets Villmarking 2007 går til en person som driver sitt villmarksliv i pakt med naturen, som har et stort hjerte for den norske villmarka, og som mer enn gjerne deler sine erfaringer og sin kunnskap med andre i sitt nærmiljø.

Årets Villmarking 2007 er Britt Thorstensen fra Bamle kommune i Telemark.